

MERKKIPÄIVIÄ

70 vuotta täytti pitäjäneuvos Pauli Repo Juuassa 17.3. Hän on syntynyt Suistamalla maanviljelijän poikana. Hän toimi sotavuosien jälkeen Juuan sosiaalisihteerinä ja hoiti päätyönsä ohella kunnan kirjastoa neljännesvuosisadan ajan.

Erityisen läheisiä hänelle ovat olleet maatalouskerhotyö, SPR:n toiminta lastensuojelutyö sekä toiminta kotiseutu-, nuorisoseura- ja opintokerhotyössä, joihin kaikkiin häneltä on aikaa riittänyt. Karjalaisuus on hänelle sydämen asia.

Jatkosodan aikana Pauli Repo toimi Kuujärven (lyytiläis-aluetta) kansanhuollon piiripäällikkönä (kts. KH 1—2:85). Sattui kaikenlaista, hauskaakin oli, vaikka ajat olivat mitä olivat. Joutuipa Pauli kerralla kymmenen lapsen kummiksikin!

60 vuotta täytti rehtori Yrjö-Pekka Mäkinen Es-
poossa. Hän on syntynyt Sortavalan lähellä Myllykylässä.

Sotien seurauksena edessä oli evakkotie, opiskeluvuodet Helsingissä ja pari vuosikymmentä koululaitoksen palveluksessa, viimeksi Sveitsinrinteen yhteiskoulun rehtorina Hyvinkäällä.

Kulttuuririennot ja Karjala ovat olleet Yrjö-Pekka Mäki-
selle työ ja harrastus tai päinvastoin.

Heimolehti Karjalan haastattelussa hän sanoo, että karjalainen kulttuuri on osa suomalaista kulttuuria. Karjalaisuuden säilyttämiseen ja kehittämiseen tarvitaan selväpiirteistä tietoa viimeisten tuhannen vuoden ajalta, jolloin vasta voidaan muodostaa kokonaiskäsitys. Tuo tietous menneestä sekä siihen liittyvä karjalaisen veren antama perintö vaistota herkästi elämäntuntoja ovat arvokas perintö nykyisen materialistisen maailman vastapainona. Tällaisella tietämyksellä on tärkeä merkitys myöhemmillekin polville, jolloin henkilökohtainen kosketus karjalaisuuteen on jo poikki.

Yrjö-Pekka Mäkinen toimitti jo 1965 teoksen Laatokan-Karjalan nousun vuosikymmenet. Hän on myös taannoin ilmestyneen 5-osaisen Karjalan teossarjan päätoimittaja. Hän on ollut pitkään mukana Karjalaisen Kulttuurin Edistämisseurassa, samoin Karjalan Liiton eri elimissä, viimeksi kulttuuri- ja työvaliokunnassa.

50 vuotta täytti Yrjö Sappi 5.3. Hän on syntynyt Suojärven Kodajärvellä, mistä evakkoon Valtimolle. Aluksi hän toimi kuorma-auton kuljettajana, sitten Helsinkiin siirryttyään linja-auton kuljettajana. Nykyisin Yrjö asuu Kirkkonummella. Merkkipäivänä riitti onnittelijoita omastakin takaa, sillä lapsia on kuusi.

Karjalaiset praasniekat 1985

- 8.—9.5. Kevätmiikkulan praasniekka Viekijärvellä
- 18.—19.5. sama Rautalammillä
- 25.—26.5. Stroitsan praasniekka Valtimolla
- 28.—29.6. Petrun praasniekka Ilomantsin Hattuvaarassa
- 28.—29.6. Pyhän Sergein ja Hermanin sekä apostolien Pietarin ja Paavalin juhla Uudessa Valamossa
- 28.—29.6. Petrun praasniekka Haukiputaalla
- 19.—20.7. Iljan praasniekka Ilomantsissa
- 21.—22.7. Valassin praasniekka Pielavedellä

Tuonilmaisiiin ovat siirtyneet

Ent. maanviljelijä Johannes Sorsa kuoli Kajaanissa 19.2.85. Hän oli syntynyt Suojärvellä Lietteen kylässä 12.12.1901. Sorsa asui eläkkeelle jääntiin saakka maanviljelijänä Kajaanin kaupungin alueella Hevossuolla MHL:n mukaan saadulla tilalla. Maatilan hän luovutti pojalleen eläkkeelle jäätyään.

27.2. kuoli Vaasassa myyntiedustaja Ville Ojajärvi. Hän oli syntynyt Alajärvellä 18.9.1914. Myyntimiesuransa hän aloitti Kemissä 1937 Pohjois-Suomen Tukkukauppa Oy:ssä. Vuonna 1938 hän tuli Vaasaan, jossa hän oli mm. Väinö Tulimaan edustusliikkeen, Lassila & Tikanoja Oy:n sekä Havi Oy:n palveluksessa.

Ojajärvi osallistui aktiivisesti myyntimiesten järjestötoimintaan. Hän sai liiton hopeisen ansiomerkin ja oli liiton hallituksen jäsen.

Myös karjalaisessa toiminnassa hän oli mukana. Suojärven vävynä toimi Vaasan karjalaisissa ja pitäjäjuhlilla oli usein nähty vieras. Lahdessa hänet palkittiin "aktiivisena" vävynä 1974.

Ojajärvi osallistui viime sotiin tykistöjoukoissa. Sotilas-arvoltaan hän oli ylikersantti.

Vainajaa jäivät kaipaamaan vaimo sekä sisaret ja veljet perheineen. Myös Vaasan karjalaiset muistavat Ojajärven tekemän arvokkaan työn seuran hyväksi.

Nasti Sammala ho o.s. Melama kuoli Tukholmassa 1.3. Hän oli syntynyt 11.12.1920 Suojärvellä. Vainaja oli Säämäjärven Vesikelyksen kylän Moloisten ja Tsäkkien jälkeläinen. Hänet haudattiin 16.3. Helsingin ortodoksisen hautausmaahan isoisänsä Pekka Molosofkinin viereen.

Marja Heikkinen o.s. Tervo kuoli 13.1. Lohjalla. Hän oli syntynyt Uhtualla 19.12.1909.

Prof. Lauri Hakulinen kuoli 2.3. Helsingissä. Hän oli syntynyt 6.10.1899 Turussa. Hän tuli fil. kandidaatiksi 1922, lisensiaatiksi 1934 ja tohtoriksi 1951.

Hän oli Sanakirjasäätiön palveluksessa 1924—31, minkä jälkeen hänet nimitettiin säätiön apulaisjohtajaksi ja 1945 johtajaksi. Hän toimi 1923—30 suomen kielen opettajana Kallion yhteiskoulussa ja opetti suomen kieltä Yhteiskunnallisessa korkeakoulussa 1938—44.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kielitoimiston johtajana hän toimi 1945—47. Suomen kielen dosentiksi Helsingin yliopistoon Hakulinen tuli 1946 ja hänet nimitettiin yliopiston suomen kielen professoriksi 1953. Tätä virkaa hän hoiti vuoteen 1963, jolloin hän jäi eläkkeelle.

Kotikielen Seuran sihteerinä Hakulinen oli 1924—36 ja tämän jälkeen lehden päätoimittajana. Sanastaja-lehden toimittajaksi hän tuli 1945. Hän toimi myös suomen kielen luennoitsijana Budapestin yliopistossa 1933—34.

Hakulinen kuului Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran hal-

litukseen ja seuran kielitieteelliseen valiokuntaan. Hän oli Kalevalaseuran työntekijänä, Suomalaisen tiedeakatemian jäsen ja kuului valtion humanistiseen toimikuntaan. Hakulinen julkaisi useita teoksia, mm. Suomen kielen rakenne ja kehitys I ja II, Itä-Karjalan murreopas ja Äidinkielemme.

Prof. Hakulinen oli eräs huomattavimpia suomen kielen tutkijoitamme.

Pankinjohtaja Väinö Aleksanteri Korhonen kuoli 1.3. Tuusulassa. Hän oli syntynyt 2.7.1888 Pyhäjärvellä VI, ja toimi vuosia Aunuksessa Aunuksen Puun ja Pietarissa Puulike Supinen Oy:n konttoripäällikkönä. 1943 hänet nimitettiin Sortavalan säästöpankin johtajaksi. Pankin toiminnan siirryttyä evakkona Helsinkiin Korhonen vastasi asioista vuoteen 1949. Tuolloin Sortavalan säästöpankki yhdistettiin Helsingin Suomalaiseen säästöpankkiin, jonka Lauttasaaren ja Käpylän konttorien johtajana Korhonen oli eläkkeelle siirtymiseensä saakka 1958.

Väinö Korhonen oli mm. Sortavala-Kristianstad -säätiön, Laatokankarjalaisten avustussäätiön ja Kuhavuoressäätiön asiamiehenä. Hän osallistui vapaussotaan ja talvisotaan. Sotilasarvoltaan hän oli luutnantti. Harrastuksiin kuului kilpaurheilua, jossa hän voitti useita mestaruuksia.

Varatuomari Rainer Aleksander Veisterä kuoli 21.2. Helsingissä. Hän oli syntynyt 29.9.1903 Viipurissa, tullut ylioppilaaksi Suomalaisesta normaaliylisestä, suorittanut ylempään oikeustutkinnon ja saanut varatuomarin arvon 1929. KOP:n palveluksessa Veisterä oli eri tehtävissä 1929—1956.

Veisterä kuului Karjalaisen Kulttuurin Edistämisseuran hallitukseen 1948—1981, toimi Teollistamisrahaston toimitusjohtajana 1956—1963. Hän oli Karjalan Heimo -lehden uskollinen ystävä.

Muistojen kultainen Karjala

Opetusneuvos Antti Henttonen kirjoittama Muistojen kultainen Karjala julkistettiin maaliskuun puolivälissä Helsingissä. Tilaisuutta juhlisti arvokas kutsuvierasjoukko, mukana peräti kolme entistä opetusministeriäkin, Johannes Virolainen, Jaakko Itälä ja Jaakko Numminen.

270-sivuinen teos esittelee luovutettua Karjalaa maailmansotien väliseltä ajalta. Se avaa kiehtovia näköaloja menetetyntä maakunnan historiaan ja elämään, elinkeinoihin ja kulttuuriin.

Tässä mielenkiintoisessa teoksessa on runsas kuvitus, jousissa peräti harvinaisia värikuviaakin mm. 1930-luvun Viipurista, Sortavalasta. Pääosa mustavalkokuvistakin on aiemmin julkaisemattomia.

• **Antti Henttonen: Muistojen kultainen Karjala, Gummerus 1985**

□□ **OGOI MÄÄRÄSEN**, suojärveläisen runonlaulajan elämää kuvaava filmi esitettiin Ruotsin television suomalais-ohjelmassa 24.2. Suomen TV:ssä Ogoi nähtiin uusintana alkuvuodesta.

□□ Suomalaisen Kirjallisuuden Seura on Kalevalan juhluvuonna päättänyt kutsua kunniajäsenikseen Kalevalan, kansanrunouden sekä suomen- ja karjalan kielen tutkimuksen alalla ansioituneet emeritusprofessorit Matti Kuusen, Pertti Virtaranta ja Väinö Kaukonen. Kaikki kolme ovat toimineet pitkään seuran hallinnossa.

Karjalan Sivistysseuran kunniajäseneksi Matti Kuusi on kutsuttu 1969 ja Pertti Virtaranta 1976.

PSHV — satavuotisjuhlat

Pyhän Sergein ja Hermanin veljeskunnan 100-vuotisjuhlaa vietetään seuraavasti:

27.6. Vigilia Uuden Valamon luostarissa.

28.6. Liturgia, ristisaatto, vedenpyhitys Valamon luostarissa ja lisäksi muuta ohjelmaa pitkin päivää.

29.6. Liturgia Kuopion katedraalissa, ristisaatto, vedenpyhitys, lisäksi muuta ohjelmaa jäähallissa, näyttely kirkkomuseossa.

30.6. juhlaliturgia Kuopion jäähallissa, jonne odotetaan 5 000 ihmistä.

PSHV:n hopeisen ansiomerkin ovat saaneet Lempi Erkkilä, Niina Fiilin, Manja Haltia, Anna Ivakko, Anna Kiiski, Maria Kerkkänen, Lea Leskinen, Anna Likojärvi, Lahja Lökschy, Rauha Merras, Klaudia Rauhala, Zinaida Sandin, Irene Schütz, Saara Tepponen ja Maria Vornanen.

Joensuussa 25.2. pidetyssä PSHV:n juhlassa hopeisella ansiomerkillä palkittiin seuraavat:

Senja Dobrovolskij, Niina Hukkanen, Alvi Ihatsu, Elisabet Ihatsu, Johannes Lauronen, Anneli Olanto-Koukkunen, Yrjö Petrisalo, Yrjö Petsalo, Veera Puustinen, Taina Kyyrönen, Rauha Sokkeri, Olga Miinalainen ja Lahja Muhonen, Lieksan ort. seurakunnasta Maria Hoppo, Martta Homanen, Maria Murto, Maria Pajuheimo, Eljas Pöppönen, Mikko Savinainen ja Nikolai Reittu sekä Taipaleen ort. seurakunnasta Irja Mertanen, Lempi Pakkanen ja Liisa Riikonen.

Tervakansan ankara laulu

Heikki Lounajan uusin romaani Tervakansan laulu on kertomus 1855—67 karmivista kuolonvuosista. Nuo ajat pakottivat ihmiset lähtemään juuriltaan etsimään elonkipinää. Ajat olivat varmaan samanlaiset lähes kaikkialla maassamme, mutta Lounaja käsittelee nimenomaan Kainuun perukoita, etupäässä Kuhmoniemen seutua.

Siellä oli tilaa nostaa pirttinsä kalaisten järvien rannoille, oli metsiä ja metsän puita, joista sai pottua vähäisten jyvien jatkeeksi. Siirtolaisia, muuttajia lienevät olleet nekin noiden saloseutujen eläjät, jotka polttivat tervahautoja.

Asiantuntevasti ja mukaansatempaavasti Lounaja kuvaa tervanpolton ja rahtauksen Oulun haminaa saakka, samoin tuossa uurastuksessa mukana olevat ihmiset. Tulee mieleen, että voisi vaikka paikalla aloittaa saman työn siitä, mihin se on jäänyt edesmenneiltä sitkeiltä Kainuun eläjiltä.

Kirjasta käy ilmi myös läheinen kanssakäyminen rajankaisten vienankarjalaisten kera. Vienan laukkukauppiat kulkivat Suomen puolella kaupitsemassa tavaroitansa, joku muutti elämäänsäkin rajanaapurin. Vähäinen leipä hädän tullen jaettiin naapurin kera.

Karjalan kieltä, nimenomaan vienan murretta kirjassa on käytetty aika lailla, muttei, ikävä kyllä, läheskään aina oikein. Tämä seikka jää mieltä kaikertamaan.

Kokonaisuutena Tervakansan laulu on puheenparsineen, mietteineen, tapoineen ja tunteineen käsinkosketeltavan aito, jännittävä luettava.

Heikki Lounaja: Tervakansan laulu, Alea-Kirja Oy 1984

VIIVI VUORISTO